

EITEM 8

CYFARFOD	PWYLLGOR IAITH Y CYNGOR
DYDDIAD	15 Ionawr 2014
TEITL	Cynllun Strategol Y Gymraeg mewn Addysg 2014-17
PWRPAS	I ystyried cynnwys y Cynllun drafft a chynnig sylwadau
ARGYMHELLIAD	Derbyn yr adroddiad
AWDUR	Dewi R Jones, Pennaeth Addysg
AELOD CABINET	Cynghorydd Sian Gwenllian

Rhagarweiniad a chyd-destun

Yn Rhagfyr 1996 cyhoeddodd Cyngor Gwynedd Gynllun Iaith Gymraeg yn unol â gofynion Deddf yr Iaith Gymraeg 1993. Fe'i cymeradwywyd gan Fwrdd yr Iaith Gymraeg, ac ynddo nodir sut y mae'r Cyngor, wrth ymdrin â'r cyhoedd, yn trin yr Iaith Gymraeg a'r Saesneg ar y sail eu bod yn gyfartal.

O dan Rhan 1 a Rhan 2 Deddf yr Iaith Gymraeg 1993, roedd yn ofynnol i'r Awdurdod Addysg Lleol ddarparu Cynllun Iaith Gymraeg sy'n delio'n benodol ag Addysg [Cynllun Addysg Gymraeg]. Cymeradwywyd Cynllun Addysg Gymraeg cyntaf Cyngor Gwynedd yn Nhachwedd 1998. Yn dilyn cyfnod gweithredu tair blynedd y Cynllun Addysg Gymraeg lluniwyd ail Gynllun a gymeradwywyd yn Awst 2004. Adolygwyd y Cynllun yn 2010 a chymeradwywyd y Cynllun Addysg Gymraeg yma gan Fwrdd yr Iaith Gymraeg ar 30 Mehefin 2011. Yn dilyn hyn, lluniwyd a chymeradwywyd Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg ar gyfer 2013-14.

Eleni, daeth Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion Cymru (2013) yn gyfraith yng Nghymru ar 4 Mawrth 2013. Mae'r Ddeddf yn gosod dyletswydd statudol ar awdurdodau lleol i baratoi a chyflwyno **Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg** i Lywodraeth Cymru. Bydd y cynlluniau cyntaf o dan y trefniadau statudol hyn yn cael eu gweithredu o Ebrill 1 2014 am gyfnod o 3 blynedd hyd at fis Mawrth 2017. Bydd y cynlluniau hyn yn amlinellu sut bydd awdurdodau lleol yn bwriadu cyflawni nodau a thargedau Llywodraeth Cymru a amlinellir yn y Strategaeth Addysg Cyfrwng Gymraeg.

Dehonglir y Strategaeth yng nghyd-destun Polisi Iaith Cyngor Gwynedd a thrwy hynny wireddu'r deilliannau. Bydd yr Awdurdod yn sicrhau fod y prif elfennau yn cael eu hadlewyrchu ac yn cael sylw priodol yn y Cynllun Strategol.

Cynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg

Bydd y Cynlluniau yn fodd i Lywodraeth Cymru allu monitro'r ffordd y bydd awdurdodau lleol yn ymateb i'r angen i weithredu nodau'r Strategaeth a chyfrannu tuag atynt trwy:

- sicrhau bod pob cam o brosesau addysg yr awdurdodau lleol yn rhoi ystyriaeth lawn i addysg cyfrwng Gymraeg;
- ehangu addysg cyfrwng Gymraeg, lle bo galw, ar sail cynllunio gwell;
- sicrhau fod gwasanaethau cefnogi addysg cyfrwng Gymraeg yn cael eu cyflwyno ar sail consortia;

- wella safonau ac ehangu defnydd o'r Gymraeg ymhlith plant a phobl ifanc; a
- dangos cynnydd yn erbyn targedau penodol y Strategaeth Addysg Cyfrwng Gymraeg.

Bwriad y Cynllun Strategol yw:

- disgwyl i awdurdodau lleol fod yn atebol i Lywodraeth Cymru am gynllunio darpariaeth addysg cyfrwng Gymraeg a iaith Gymraeg;
- adlewyrchu nodau'r Strategaeth;
- darlunio'r sefyllfa bresennol, amlinellu'r gweithgareddau priodol a dangos cynnydd;
- bod yn hwylus ac yn ddefnyddiol i awdurdodau lleol; a
- dangos cynnydd clir **dros dair blynedd** ym mhob awdurdod lleol ac ardal consortiwm tuag at gyflawni targedau'r Strategaeth.

Canolbwynt y Cynlluniau yw'r targedau a geir yn y Strategaeth a disgwylir i'r Awdurdod adrodd yn flynyddol ar eu cynnydd yn erbyn y targedau hyn:

- mwy o blant saith oed yn cael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg fel canran o garfan Blwyddyn 2;
- mwy o ddisgyblion yn parhau i wella eu sgiliau iaith wrth drosglwyddo o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd;
- mwy o fyfyrwyr yn astudio ar gyfer cymwysterau drwy gyfrwng y Gymraeg;
- mwy o fyfyrwyr 16-19 yn astudio Cymraeg a phynciau drwy gyfrwng y Gymraeg; a
- mwy o fyfyrwyr â sgiliau uwch yn y Gymraeg.

Argymhelliad

Atodir copi drafft o'r 'Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Gwynedd 2014-17' ar gyfer sylw aelodau'r Pwyllgor Iaith gan ofyn am eu sylwadau fel rhan o'r ymgynghori cyn cyflwyno'r fersiwn drafft i'r Llywodraeth erbyn 20 Ionawr 2014.